

EESTI VABARIIGI TARTU ÜLIKOOLI
TOIMETUSED

ACTA ET COMMENTATIONES
UNIVERSITATIS TARTUENSIS
(DORPATENSIS)

C

ANNALES

X

TARTU 1929

Akadeemiline Põllumajanduslik Selts.

Akadeemiline Põllumajanduslik Selts asutati 1920. a. sügissemestril Põllumajandus-teaduskonna üliõpilaste K. Zolk'i, A. Käbin'i, A. Eslas'e, A. Käsebie'r'i, J. Loosalu, L. Martinson'i jt. poolt. Ülikooli Valitsuse poolt registreeriti selts II sem. 1920 ja Tartu-Võru Rahukogu poolt 25. III 1925.

Seltsi ja juhatuse koosseis.

Aastad	Seltsi liikmed						Juhatusel liikmed			
	üldarv	ülik. õp- pejõude	üliõpilasi	väljastp. ülikooli	mehi	naisi	üldarv	ülik. õp- pejõude	üliõpilasi	väljastp. ülikooli
1920	55	3	52	—	39	16	5	1	4	—
1921	75	4	71	—	59	16	5	2	3	—
1922	118	6	112	—	92	26	6	2	4	—
1923	160	9	150	1	125	35	7	3	4	—
1924	203	12	186	5	163	40	6	4	2	—
1925	325	18	296	11	271	54	11	6	5	1
1926	391	21	346	24	326	65	11	6	4	1
1927	451	23	379	49	372	79	11	4	7	1
1928	501	20	420	61	408	93	11	4	7	2

Peale selle on seltsil umbes 2 000 toetajat liiget.

Akad. Põllumajand. Seltsi siht on: a) oma liikmete arenemiseks kaasa aidata, b) võimaldada oma liikmeil kodumaa põllumajanduslikes küsimustes täielikumat ülevaadet saada, c) kodumaa põllumajandust ja tema arenemist igakülgset uurida, d) põllumajanduslikku teadust ja haridust edendada, c) kodumaa põllumajandusliku kultuuri tõstmiseks kaasa aidata ja f) oma liikmete kutsehuvisid kaitsta.

Referaat-koosolekud.

Aastad	Koosolekute üldarv	Osavõtute keskmine	Referaatide üldarv	Referendid				
				ülik. õppejõude	üliõpilasi	väljastpoolt ülikooli	mehi	naisi
1920	—	—	—	—	—	—	—	—
1921	12	40	12	3	6	3	12	—
1922	11	45,7	11	3	3	5	11	—
1923	8	46	8	1	4	3	8	—
1924	11	49	11	3	2	6	11	—
1925	11	59	11	5	2	4	11	—
1926	11	69,6	11	4	3	4	10	1
1927	15	63	15	8	3	4	15	—
1928	14	52,1	14	6	1	7	13	1

Seltsi tegevus on peamiselt koondunud mitmesugustesse toimkondadesse. Tähtsamad toimkonnad on järgmised:

Oskussõnade toimkond. Töötab neljas sektioonis (taimekasvatus, aiandus, loomakasvatus ja tulundus) lektor J. V. Veski kaasabil. Peetud üle 60 koosoleku ja avaldatud trükis 3 vihku oskussõnu („Agronoomia“ 1925, 1926).

Kodumaa põllumajanduse uurimise toimkond. Läbi on uuritud Võrumaa, Pärnumaa ja Setumaa. Trükis on avaldatud koos Eesti Kirjanduse Seltsiga koguteos „Eesti“, I—III.

Kodumaa põllumajandusmuinsuse uurimise toimkond. On korjanud peamiselt vaimlist vanavara Rõuge, Saarde, Helme, Järva, Peetri, Ambla, Torma, Avinurme, Põide, Rõngu, Kärstna ja Tuhalaane kihelkonnast. Toimkond on töötanud kontaktis Eesti Rahva Muuseumiga ja dots. I. Manninen'i juhatusel. Korjatud materjal on käsikirjades Seltsi arhiivis, mille ära kirjad antakse vastava kokkuleppe põhjal kasutada E. R. Muuseumile ja viimane lubab vastutasuks oma korjatud materjalide ära kirju.

Kõnede ja arvustuste toimkond. Toimkond pidas iga nädal vähemalt ühe koosoleku 30—50 osavõtjaga. Igal koosolekul 1—2 referaati põllumajandusliku kirjanduse arvustamiseks, arvustamise tehnikas vilumiseks. Peale selle kõneosavuse ja loogilise väljenduse harjutused ettevalmistatud ja ettevalmistamata kõnede abil.

Seemnevilja toimkond. Toimkond on kogunud ja korraldanud suurema kollektsiooni kodumaa umbrohtude ja kultuurtaimedede seemneid.

Kodumajanduse toimkond. Toimkonna ülesanne peamiselt nais-üliõpilaste arendamine vastavalt nais-ülesannetele. Toimkond korraldab iga semester kursusi: a) toitluses meie paremate eriteadlaste juhatusel ja b) rõivastuses, stiili ja kompositsiooni õpetuses Tartu kunstnike juhatusel. Ülikooli õppekavas puuduvad need ained.

Raamatukogu-toimkond. Toimkonna ülesandeks on raamatukogu ja lugemislaua korraldamine. Raamatukogus on 3 100 köidet peamiselt põllumajanduslikku kirjandust, õpperaamatuid. Raamatukogu täiendamiseks lubab selts iga aasta 2 000 krooni. Lugemislaual tähtsamad Eesti ja välismaade ajakirjad niihästi põllumajandusliku kui ka üldharidusliku ja ilukirjandusliku sisuga. Peale selle suuremad Eesti poliitilised ajalehed.

Põllumajandusliku kirjanduse kodifitseerimise toimkond. Asutatud hiljuti Põllutöö-ministeeriumi soovil põllumajandusliku kirjanduse kodifitseerimiseks.

Ekskursioonide toimkond. Korraldab õppereise kodumaa eeskujulikkusesse taludesse peamiselt kolmanda kursuse üliõpilastele. Senini on läbi vaadatud Põhja-Eesti, Abja — Vana-Kariste, Räpina — Võru ja Sangaste piirkond.

Peale mainitud toimkondade oleks Seltsi tegevuses veel järgmist alla kriipsutada: 1) traktorikursuste korraldamine üliõpilastele, 2) üliõpilaste aineline toetamine; senini on toetist antud välismaile tegelikule põllutöö-praktikale minevaile üliõpilastele, 3) välismail praktikakohtade muretsemine jne.

Seltsil on omad ruumid (4 suurt tuba, millest üks saal) Suurturu ja Rüütli tänava nurgal, kuhu paigutatud raamatukogu, lugemislaud, „Taluperenaise“ toimetus ja talitus, mitmesugused kollektsioonid ja arhiiv ja kus peetakse niihästi üld- kui ka toimkondade koosolekuid.

P u b l i k a t s i o o n i d :

A j a k i r j a d :

1. „Agronoomia“, põllumajanduslik kuukiri, kaas-väljaandja Eesti Agronoomide Selts Tartus, 1926. a. alates, 12 korda aastas à 2 000 eksemplari. 2. „Taluperenaine“, rahvalik kutse-ajakiri, ilmub 12 korda aastas à 20 000 eksemplari 1927. a. alates.

P o p u l a a r t e a d u s l i k u d t e o s e d :

1. Dr. phil. Aleks. Eisenschmidt'i elulugu ja tegevus, 1924, 54 lk., 3 000 eks., 2. Põllumehe käsiraamat I (üldine taimekasvatus), 1926, 364 + 8 lk., 5 000 eks., II (eri taimekasvatus), 1928, 366 + 8 lk., 6 500 eks., 3. Koguteos „Eesti“ maatulunduslik osa jm.

T u l u d .

	1920	1921	1922	1923
Liikmemaksud	650	70 000 ¹⁾	?	6 400
Toetised :				
a) Ülikoolilt	—	—	?	—
b) Ühistegelisel. asutistelt .	—	55 000	?	55 000
c) Omavalitsus-asutistelt .	—	—	?	65 000
Omist ettevõtteist	—	80 000	?	269 919
K o k k u	650	205 000	?	396 319

	1924	1925	1926	1927 (kroonides)
Liikmemaksud	11 550	11 700	113 940	353,50
Toetised :				
a) Ülikoolilt	—	—	—	—
b) Ühistegelisel. asutistelt .	35 000	16 000	47 000	—
c) Omavalitsus-asutistelt .	69 980	15 000	30 000	—
Omist ettevõtteist	45 043	1 692 176	873 863	53 091,50
K o k k u	161 573	1 734 876	1 064 803	53 444,50

¹⁾ Suur osa summadest on saadud toetajailt liikmeilt eluaegse liikme-maksu näol.

Kulud.

	1920	1921	1922	1923
Korter	—	—	?	58 284
Toimkonnad	—	97 377	?	147 078
Kirjastus	—	3 152	?	—
Muud	650	49 934	?	90 302
Kokku	650	150 463	?	295 064

	1924	1925	1926	1927 (kroonides)
Korter	91 791	190 217	198 215	1 940,44
Toimkonnad	50 395	129 000	145 400	2 214,21
Kirjastus	—	251 955	627 192	21 429,06
Muud	157 958	557 650	188 028	8 081,62
Kokku	300 144	1 128 822	1 158 825	33 551,63

Tähtsamaist pooleli olevaist ja kavatsetavaist üritusist võiks mainida järgmisi:

1. Seltsi suurema ettevõtte — Põllumehe käsiraamatu — väljaandmise jätkamine, 2. toimkondade tööde süvendus maatulunduslike oskussõnade loomise, kodumaa põllumajanduse ning muinsuse uurimise jne. aladel, 3. E. Vabariigi ajal ilmunud põllumajanduslike artikkelite kodifitseerimine, 4. agronoomilise abiandmise alal kursuste ja loengute korraldamine, 5. ajakirjade väljaandmine endises suunas, ajanõudeile vastavalt sisustusele rõhku pannes.